

DNT Harstad og Omegn

NJFF
Troms

Naturvernforbundet
Midt-Troms

Naturvernforbundet Troms
Romssa luonddugáhttenlihttu

Senja kommune

post@senja.kommune.no

Tromsø, 08.07.2025

Dette brevet sendes på vegne av DNT Harstad og Omegn, Troms Turlag, Norges Jeger- og Fiskerforbund Troms, Naturvernforbundet Troms, Midt-Troms Naturlag og Naturvernforbundet Midt-Troms.

Høringsuttalelse, Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 Senja kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Troms er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjonene i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i Troms fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen. Vi vil i det følgende gi vårt innspill til kommuneplanens samfunnsdel for Senja kommune.

Innhold

Overordnet innspill	2
Visjon og verdier og arealstrategiske mål i planen- innspill	2
Visjon	2
Verdier	2
Bærekraft som grunnleggende premiss – innspill	3
Økonomisk bærekraft:	3
Sosial bærekraft:	4
Miljømessig bærekraft:	4
Muligheter å utvikle, utfordringer å håndtere – innspill	4
Bærekraft – et grunnleggende premiss og satsningsområder?	5
Bærekraft og satsningsområde 1: Framtidsrettet og attraktiv kommune for bosetting og næringsliv	5
Delmål 1.2: En attraktiv kommune for trivsel og bosetting- innspill	5
Satsningsområde 2 og 3 (unge og eldre)- innspill	6

Samarbeidsnettverk mellom natur- og friluftslivsorganisasjoner
troms@fnf-nett.no | Postboks 4554 Giæverbukta 9240 Tromsø
951 75 403 | organisasjonsnummer 996 197 786
www.fnf-nett.no/troms

Langsiktige arealstrategier – innspill	6
Avsluttende kommentarer:	6

Overordnet innspill

Forum for natur og friluftsliv Troms (heretter FNF Troms) vil spille inn behovet for å **integre** grunnleggende hensyn til natur, friluftsliv og miljø i de ulike delene av samfunnsdelen i tråd med målet om at bærekraft skal være et grunnleggende premiss for planen. Vi mener det vil gi bedre sammenheng og tydeligere kurs for den videre utviklingen av Senja kommune til beste for befolkning, levekår, næring, natur, miljø og klima. Åpenhet er også viktig for at dette arbeidet skal lykkes.

FNF Troms mener det vil være gunstig for å operasjonalisere bærekraft som grunnleggende premiss dersom det er **en enda tydeligere sammenheng** mellom visjon, verdier, arealstrategiske mål (**bruk OG vern**), satsningsområder og beskrivelse av innholdet i de ulike bærekrafts dimensjonene. Vi mener også at dersom bærekraft skal være et grunnleggende prinsipp så må det satses på nok kunnskap om naturtilstand og naturverdier – for eksempel for å kunne oppfylle mål om arealnøytralitet.

Visjon og verdier og arealstrategiske mål i planen- innspill

Visjon

**Senja kommune- et hav av muligheter.
Sammen skaper vi en robust, livskraftig og attraktiv
bo- og næringskommune.**

Senja kommune har en visjon der naturverdiene i kommunen er viktig for både bolyst og næringsutvikling- og der bærekraft er et grunnleggende premiss for dette arbeidet. Samfunnsdelen uttrykker også et mål om å ta vare på verdiene og gjøre gode avveininger mellom bruk og vern i arbeidet med visjonen- slik vi forstår planutkastet som helhet.

- **INNSPILL:** I beskrivelsen av innholdet i visjonen er ordene robust, livskraftig og attraktiv brukt. Vi savner at **miljømessig bærekraft/ naturverdier** som en suksessfaktor er med i teksten- nå er det å bo og drive næring løftet frem, men det å ta vare på miljøet og naturen bør også eksplisitt uttrykkes i beskrivelsen. **Dette vil også være i tråd med teksten i planforslaget på side 9 der visjonen omtales og vil gi mer koherent innhold i planen.**

For at Senja kommune i framtida skal være robust, livskraftig og attraktiv, må bærekraft være en intergrert del av beslutningene som tas.

Verdier

Tre verdier er valgt ut for kommuneplanens samfunnsdel: Raus- fremoverlent- bærekraftig. På side 6 i planforslaget defineres verdien **bærekraftig** slik:

Vi legger vekt på BÆREKRAFTIG bruk av økonomiske, sosiale og naturgitte ressurser. Slik skaper vi det beste grunnlaget for kommende generasjoner.

- **INNSPILL:** Vi mener det vil være bedre sammenheng mellom det arealstrategiske målet om gode avveininger mellom bruk **OG** vern, samt målet om arealnøytralitet og bærekraft som grunnleggende premiss dersom ordlyden i stedet lød som følger:

*Vi legger vekt på BÆREKRAFTIG bruk **og vern** av økonomiske, sosiale og naturgitte ressurser. Slik skaper vi det beste grunnlaget for kommende generasjoner.*

- **BEGRUNNELSE:** Bærekraft som grunnleggende premiss innebærer ikke bare **bruk**, men også **vern** av naturverdier og et levelig miljø/klima for mennesker, planter og dyr. *FNs bærekraftsmål ser miljømessig, sosial og økonomisk utvikling i sammenheng. Derfor må oppfølgingen av målene ha en helhetlig tilnærming.*¹ Vi mener at det vil være positivt for planen som helhet å ha en gjennomgående beskrivelse og mål når det gjelder bærekraft som grunnleggende premiss og hvordan det uttrykkes i planen.

Bærekraft som grunnleggende premiss – innspill

På side 4 og 10 i planforslaget er de ulike dimensjonene for bærekraft beskrevet og gitt innhold som grunnleggende premiss for kommuneplanens samfunnsdel og koblinger opp mot arealstrategi/utvikling i kommunen. **Vi mener det er viktig at de tre dimensjonene «henger sammen» og ikke frakobles hverandre:**

*2030-agendaen understreker at bærekraftsmålene er gjensidig avhengige og må sees i sammenheng. Innsats på ett område vil påvirke fremdriften på andre, og det er balansen mellom den miljømessige, sosiale og økonomiske dimensjonen som avgjør om utviklingen samlet sett er bærekraftig.*²

Økonomisk bærekraft:

Planforslaget viser til flere gode elementer, men vi savner for eksempel **naturreisiko**³ og forholdet mellom økonomi, sosial og miljømessig bærekraft. Dette er et svært viktig poeng i bærekraftsarbeidet – det lønner seg økonomisk å ta vare på naturen og forvalte naturverdier på en ansvarlig måte.

*Utviklingen med tap av natur skaper samfunnsrisiko, **inkludert for økonomiske beslutninger i offentlig og privat sektor.***⁴

- **Det bør være med en setning om at kommunen hensyntar naturreisiko i sin areal- og næringsutvikling** for å vise til sammenhengen mellom økonomi og det å forvalte naturen på en bærekraftig måte. Dette er kanskje ikke en åpenbar sammenheng for alle og desto viktigere å få frem i samfunnsdelen som er førende for de store linjene i kommuneplanarbeidet.

¹ <https://riksantikvaren.no/klima-og-kulturminner/fns-baerekraftsmal-og-kulturarv/>

² Meld. St. 35 (2024–2025) Norges arbeid med bærekraftsmålene, Status, utfordringer og veien videre <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-35-20242025/id3110260/>

³ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/internasjonalt/barekraft/barekraftsrapportering-for-naringslivet/vesentlighetsanalyse/naturreisiko/>

⁴ [NOU 2024: 2, I samspill med naturen: Naturreisiko for næringer, sektorer og samfunn i Norge](#)

Sosial bærekraft:

Vi savner at det vises til at **miljømessig bærekraft**, det å ta vare på natur og friluftsliv vil være av stor betydning for folkehelse, trivsel og for å jevne ut forskjeller i samfunnet (allmannsretten gir alle muligheten til å gå en tur for eksempel uavhengig av økonomisk status) **under dette punktet på side 4 og 10 i planforslaget.**

I 2022 arrangerte Klima- og miljødepartementet et interessant webinar om denne tematikken: **Sosial bærekraft – hvordan kan natur og kulturmiljø bidra?**⁵ Riksantikvaren har laget materiaell som belyser hvordan kulturmiljø og bevaring av disse bidrar til sosial bærekraft: <https://riksantikvaren.no/klima-og-kulturminner/fns-baerekraftsmal-og-kulturarv/>

INNSPILL: Vi mener det bør legges til at «**Senjasamfunnet tar vare på natur- og kulturmiljø**» der dette passer i samfunnsdelen.

BEGRUNNELSE: I forbindelse med folkehelsearbeidet vet vi at friluftsliv og natur har stor betydning for sosial bærekraft⁶ samt i forbindelse med urfolksinteresser⁷. Dette vil også binde sammen frivillighetens bidrag til naturbevaring og friluftsliv, deltakelse og innsats for bedre helse gjennom hele livet (satningsområdene for barn og eldre i samfunnsdelen).

Miljømessig bærekraft:

INNSPILL:

- Vi mener det bør stå en setning om naturens egenverdi på side 10:
*Naturen er fundamentet for samfunnet vårt, og bærekraft innebærer å ivareta dette fundamentet, **samt naturens egenverdi.***

BEGRUNNELSE: Naturmangfoldloven fremhever naturens egenverdi og **kommunedelplan for naturmangfold i Senja kommune viser også til dette poenget.** Å følge opp naturmangfoldloven innebærer å bidra til miljømessig bærekraft.

Muligheter å utvikle, utfordringer å håndtere – innspill

Det er svært positivt at god tilgang på områder for naturopplevelser, friluftsliv og rekreasjon fremheves. Senja kommune har helt spesielle naturverdier både til sjø og på land, med stor variasjon. Kommunen har også flere verneområder og viktige kulturmiljø.

INNSPILL til side 7 og 8 i planforslaget:

- **Til punkt om nasjonalparkkommune:** *Senja kommune har gode muligheter til å formidle naturverdier, sporløs ferdsel og informasjon om kultur knyttet til tradisjonell og kulturell bruk av naturen innenfor naturens tålegrenser.*
- **Til punkt om mangfoldig frivillig sektor:** *Kommunen har et aktivt frivillig naturkartleggingsmiljø i ulike organisasjoner.*

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/sosial-barekraft-hvordan-kan-natur-og-kulturmiljo-bidra/id2913766/>

⁶ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-20152016/id2479100/?ch=4>

⁷ Jmf. vedlagt notat for høringen av samfunnsdelen.

Kommunen skal ha arealnøytralitet som mål i sin arealstrategi og en ansvarlig balanse mellom bruk og vern- dette krever god kunnskap om naturmangfold i en stor kommune. I *kommunedelplan for naturmangfold* heter det for eksempel:

- **Kommunen skal jobbe aktivt for å få kartlagt mer naturmangfold i kommunen.** Følgende områder/naturtyper bør prioriteres: - Marine naturtyper som: tareområder, ålegresseng, koraller og ruglbunn - Truede og utvalgte naturtyper som: kystlynghei, slåttemark, kalksjøer, høgmyr o.a. - Pressområder - Arealer hvor kommunen bidrar til tilrettelegging for friluftsliv -Kartlegging av naturmangfold som identifiserer sammenfall av verdifull natur og kulturminner og kulturmiljø

INNSPILL: Vi mener det bør legges til følgende punkt på side 8 om utfordringer (**dette vil også være i tråd med beskrivelsen av miljømessig bærekraft på side 10 i planforslaget der økt kunnskap er fremhevet**):

- *Senja kommune har behov for mer kunnskap om naturverdiene i kommunen og hvordan vi best kan ta vare på dem⁸.*

Bærekraft – et grunnleggende premiss og satsningsområder?

Bærekraft og satsningsområde 1: Framtidsrettet og attraktiv kommune for bosetting og næringsliv

Delmål 1.1 om næringsutvikling, bosetting og samfunnssikkerhet: Bærekraftsmålene 4, 6, 7, 8, 9, 11 og 14 (livet i havet) er trukket frem som viktige for dette satsningsområdet. Vårt innspill:

- **Her må bærekraftsmål 15: Livet på land også med!**

BEGRUNNELSE: Det heter i kommunedelplan for naturmangfold: *Senja kommune har som mål å ta vare på natur og landskap, på land, i vann og i havet, og styrke naturmangfoldet i kommunen for fremtidige generasjoner.* Og i omtalen i planutkastet av miljømessig bærekraft er det ikke gjort noen unntak for livet på land. **Når kommunen også har arealnøytralitet og balanse mellom bruk og vern som mål for arealstrategien sin er det vanskelig å forstå hvorfor bærekraftsmål 15 ikke skal være med.**

Delmål 1.2: En attraktiv kommune for trivsel og bosetting- innspill

- Vi foreslår at satsning på folkehelse og natur tas inn her.

⁸ Dette er relevant også i forhold til besøksforvaltning der mangelfull tilrettelegging er vist til som en utfordring.

Satsningsområde 2 og 3 (unge og eldre)- innspill

- Her mener vi **bærekraftsmål 13, 14 og 15 bør være med**. Miljømessig bærekraft er viktig i seg selv som grunnleggende verdier i oppvekst og alderdom, men er også av betydning for sosial og økonomisk bærekraft på ulike skalaer (kultur, friluftsliv, ferdigheter, folkehelse, rekreasjon, mat fra naturen, mestring).

Langsiktige arealstrategier – innspill

- **Her bør en definisjon av arealnøytralitet legges til.** Se for eksempel: <https://www.ks.no/fagomrader/samfunnsutvikling/miljo/sirkular-okonomi/veileder-for-sirkular-okonomi/eksempelbanken/bindende-planbestemmelser-om-arealnøytralitet-i-nordre-follo/>

Det er uklart hva setningen på side 18 i planforslaget betyr: «**Ved etableringer i strandsonen skal sambruk, felles løsninger og tilgjengelighet for allmennheten vektlegges**» .

Etableringer i strandsonen er ofte konfliktfylt da for eksempel næringsinteresser (industri) ikke har en naturlig sameksistens med naturmangfold (fugler, planter, dyr, hav og sjø) og friluftsliv/kulturutøvelse. Slik setningen nå står gir den liten veiledning på hva dette egentlig innebærer- **vi mener det ikke bør åpnes for enklere utbygging i strandsonen fordi man forutsetter at sambruk og felles løsninger enkelt kan oppnås som utgangspunkt**. Vi ønsker heller denne formuleringen:

- **Etableringer i strandsonen skal ikke skje på bekostning av allmenne interesser som naturmangfold og naturverdier, friluftsliv, karbonlagre og kultur.**

Avsluttende kommentarer:

Det er veldig positivt at kommunen i samfunnsdelen flere steder har vist til verdien av frivillighet og deltakelse. At bærekraft skal være et grunnleggende premiss er også positivt for en kommune som forvalter store natur- og friluftslivsverdier.

Vi ønsker lykke til med videre planarbeid og FNF Troms videreformidler gjerne informasjon til tilsluttede organisasjoner hos oss som har medlemmer eller aktivitet i kommunen for deltakelse og medvirkning i det videre.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Troms

Christine Myrseth
Koordinator
FNF Troms